

ЯК ЗРОБИТИ РЕВОЛЮЦІЮ?

ПОСІБНИК ГРОМАДСЬКОГО
АКТИВІСТА:
ВІД МАЛЕНЬКИХ РЕВОЛЮЦІЙ
ДО ВЕЛИКИХ

Як зробити революцію?

Посібник громадського активіста: від маленьких революцій до великих

Змістове наповнення: Альбіна Волошина

Дизайн, верстка: Анна Боровик

Керівник проекту: Артем Захарченко

Як зробити революцію? Посібник громадського активіста: від маленьких революцій до великих [Електронний ресурс] : електронний посібник / Упорядники : Альбіна Волошина. Анна Боровик, Артем Захарченко. – Текст. і граф. дані. – К. : К. І. С., 2013.

ISBN 978-617-684-056-5 pdf

У житті кожної людини рано чи пізно настає той момент, коли вона зіштовхується з потребою залучитись до громадської активності: у когось прокидається свідомість, і він відчуває свою відповідальність перед іншими, у когось потреба у змінах і небайдужість до майбутнього. Громадська активність – це своєрідна «зброя», яку необхідно лише правильно використати. Посібник громадського активіста має на меті допомогу людям, які хочуть оволодіти навичками громадської дії, знаннями та ідеями, потрібними для організації успішного ненасильницького спротиву.

Посібник дасть загальне, але досить повне уявлення про основні принципи організації опозиційної діяльності, допоможе грамотно планувати й організовувати громадські акції, а, отже, ненасильницька боротьба відзначатиметься більшою ефективністю та не супроводжуватиметься жертвами.

ISBN 978-617-684-056-5 pdf

(с) Боровик А. В., Волошина А. М., Захарченко А. П., 2013

Ми вдячні за допомогу Остапу Кривдику, Олександрю Солонтаю, Катерині Чепурі, Павлу Зуб'юку, Отару Довженку, Тарасу Ратушному.

Хочеш влаштувати революцію? Змінити світ? Або просто захистити свої права, добитися кращого життя, підтримати вітчизняну культуру?

А ти впевнений, що знаєш, як це зробити? Що люди в тебе повірять? Що в тебе не опустяться руки після першої ж провальної акції? Що тебе не «зламає» під час прискіпливої розмови перший же хитрий СБУшник? Що твої громадські акції хтось помітить?

Громадська активність – це зброя мирних людей, які відчують відповідальність за долю навколишнього світу. Але будь-якою зброєю треба вміти користуватися. І цей посібник – для тих, хто хоче навчитися, хоче, щоб пориви його серця переросли в ефективну і злагоджену діяльність.

Ми зібрали поради досвідчених громадських активістів. Багато хто з них проводив успішні масові заходи. Інші досліджували громадський рух, або є спеціалістами з політології, з масових комунікацій. Ми дуже сподіваємося, що ці поради стануть тобі у пригоді, допоможуть зробити українське суспільство кращим.

І ще. Наш посібник - тільки перша спроба систематизувати всі ці знання. Ми запрошуємо всіх ділитися своїм досвідом, формувати повніші і кращі посібники громадського активіста.

Від упорядників

Також радимо завантажити і почитати:

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО ГРОМАДСЬКУ АКТИВНІСТЬ?

Громадська активність – це явище, яке показує рівень громадянської культури суспільства, бажання народу брати участь у суспільному житті та відстоювати свої права.

Нині громадянське суспільство – це тисячі громадських організацій, неурядових утворень і мільйонів ініціатив простих людей, які прагнуть захистити свої права та інтереси, надані їм як демократичному суспільству.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
- Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Навіщо потрібна громадська активність?

Громадська активність – це своєрідна «зброя», яку ви можете застосувати для впливу на політичні, економічні, соціальні процеси в країні.

Найчастіше громадська активність виникає з певними змінами в тій чи іншій державній сфері, аби вплинути на рішення, які приймаються в суспільстві, допомагає створювати закони або розпорядження, змінювати або відхиляти правові акти. Тобто, громадська активність переважно носить протестний характер.

Орест Кривчук

У наш час слова відіграють досить незначну роль. Ми живемо в дуже погані дні, коли слово стало дешевим. І словам не вірять. Колись слово могло вирішити долю людини, а зараз роби що хочеш. Сьогодні треба говорити лише дією, щоб тебе почули.

Громадською активністю займаються далеко не всі. Адже, якщо говорити прагматично, це довгострокова інвестиція в репутацію й ніщо більше.

Якою має бути стратегія громадського руху?

Перед тим, як планувати свою громадську роботу, треба добре вивчити проблему, яку ви прагнете вирішити, і середовище, в якому вам доведеться працювати. Адже тільки розуміння ситуації, набуті знання, розумні стратегічні обрахунки, досвід, ретельне планування принесуть вашій ненасильницькій боротьбі успіх. Тож для початку потрібно ретельно та тверезо оцінити ситуацію, зважити всі «за» та «проти» можливих варіантів ефективних дій.

Будь-яке стратегічне планування вимагає від організаторів та учасників громадської активності глибокого розуміння конфліктної ситуації. Першим

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
 - Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

відповідальним кроком є визначення цілей та значущості своєї справи, а також важливо сформулювати мету спротиву, визначити, за що ви боретесь.

Олександр Солонтей

Якщо під громадським рухом мається на увазі громадська організація, то найкраще починати й проводити стратегічне планування з визначення тих осіб, які візьмуть на себе відповідальність за це. У маленькій організації це всі члени, а в великій організації це ті люди, які є лідерами організації та планують ними залишатися в найближчі 3-5 років, залежно від терміну планування.

Лідери спротиву повинні обрати та розробити тактику дій, визначити, які засоби впливу варто використовувати. Також слід узгодити умови та часові рамки громадського спротиву, розділити основні завдання та ресурси між учасниками.

Також слід узгодити умови та часові рамки громадського спротиву, розділити основні завдання та ресурси між учасниками.

Павло Зуб'юк

Стратегічне планування необхідно починати з визначення кінцевих і проміжних цілей. Наша мета через три роки – така-то, для її досягнення ми повинні за місяць досягти такого-то, за рік – такого, за два роки – такого. Якщо не досягли – розбір польотів, корекція цілей.

Під час розробки стратегічного плану ви повинні для себе відповісти на такі запитання: чи варто взагалі влаштовувати цей спротив, коли, як та за яких обставин краще підняти проблему, а також як досягти максимальної

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
 - Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ефективності в боротьбі за конкретні цілі. Добре продумана стратегія повинна також передбачити, як правильно скористатися вже досягнутими перемогами.

Стратегічне планування – це основна ідея розгортання громадського спротиву та найефективніше поєднання елементів для досягнення цілей. Тому ви повинні чітко розуміти свої цілі та оцінити ефективність тих чи інших заходів, спрямованих на їхнє досягнення.

Важливим у стратегічному плануванні є правильне обрання тактики й методів дії. Вибір тактики залежить від того, як на конкретному етапі найкраще застосувати доступні засоби спротиву.

Потрібно пам'ятати, що відсутність зваженого та ретельного стратегічного планування призведе до провалу вашого громадського руху.

Прикладом хорошого стратегічного планування може бути Помаранчева революція. Адже підготовка до неї почалася ще за рік до її початку. Вона полягала у здійсненні низки вуличних акцій, з яких тільки основних упродовж 2004 року було проведено п'ять. Кожна акція готувалася від трьох тижнів до півтора місяця.

Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?

Метод – це своєрідна «зброя» ненасильницької боротьби. Існує багато варіантів методів, однак обрання конкретного залежить від ключової проблеми, яку ви плануєте вирішити.

Якщо ви плануєте боротися з проблемою політичного характеру, вирішальну роль будуть відігравати саме політичні форми ненасильницької боротьби: невизнання та відмова співпраці. Це може бути відверта непокора, громадські акції невдоволення та страйки.

Якщо ж ваші скарги носять економічний характер, найкращими методами будуть економічні заходи, такі як бойкот чи страйк, зниження темпів роботи, відмова ключових працівників підприємств від виконання своїх обов'язків, голодування.

Наприклад, протестна хвиля мітингів підприємців, яка прокотилася українськими містами в 2011 році проти уряду Азарова та низки законодавчих актів.

Можливі такі методи ненасильницької боротьби, які навпаки передбачають, що ви житимете своїм нормальним життям, але у дещо незвичний спосіб.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
 - Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

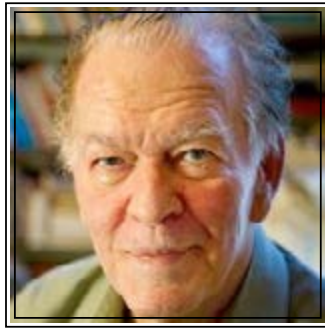
Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Наприклад, замість того, щоб страйкувати можна продовжувати ходити на роботу, але навмисно працювати повільніше й менш продуктивно, ніж зазвичай, час від часу свідомо припускаючись «помилки». Можна «захворіти» і «не могли» виконувати свою роботу або просто відмовитись від її виконання.

Джин Шарп

Протягом останніх десятиліть відбулося кілька революцій та повстань, відомих як «кольорові революції». Ці приклади є обнадійливими: чисельні маси людей брали участь у головним чином ненасильницькій боротьбі й робили це зі значною ефективністю. Результати, досягнуті цими революціями, залежали від різноманітних факторів: наявності чи відсутності розумної стратегії, якості планування, яке можна було розробити та реалізувати на практиці, а також використаних методів.

Основні методи ненасильницького спротиву можна розділити на такі групи видів ненасильницького протесту та переконання:

1. Офіційні заяви:

- публічні промови;
- листи з висловленням невдоволення чи підтримки;
- громадські звернення із підписами підтримки;
- групові чи масові петиції.

2. Контакти з широкою громадськістю:

- гасла, карикатури й символи;
- плакати та інша демонстративна інформація;
- листівки, брошури, книги, газети, журнали.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

3. Символічні громадські заходи:

- вивішування прапорів та носіння символічних кольорів;
- розповсюдження символічних об'єктів.

4. Процесії:

- марші;
- паради.
- роздягання на знак протесту;
- символічне запалювання вогнів (смолоскипи, ліхтарі, свічки);
- демонстрація портретів;
- малювання як висловлення протесту.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Існують також різні типи громадської активності. Є тип разовий: є якась проблема – люди піднялися, сказали своє «фе» або сказали своє «так» і розійшлися. Є тип діяльності кампаніями: якась тема є актуальною протягом певного періоду. Наприклад, коли закривають телеканал. Треба пікетувати поки канал не перестануть пресувати або його не закриють і тема закрийється разом із ним. І є теми, які, можна сказати, вічні. Наприклад, екологія. У залежності від кожного з цих типів потребується різний тип участі людей, різне планування.

Остан Кривчук

Якщо акція разова, то тут все просто: треба мати групу людей, які готові виділити свій час, гроші або талант на цю дію. З кампанією складніше, тому що, зазвичай, там включаються вже речі типу медіа-планування. Кампанія вимагає чіткого бюджетування, розуміння того скільки часу це займе та який має бути кінцевий результат. А якщо це тема, тоді треба будувати інституцію, тобто це має бути місце, де люди працюють: частково чи повністю. На це треба знайти кошти. Треба розпланувати все включно зі своїми історіями успіху, бо поразки ніхто не інвестуватиме.

Яким має бути лідер громадського руху?

Багато хто може вважати, що громадська активність – це, здебільшого, хаос. Але кожен спротив має свого лідера. У кожної організації є свої лідери. Все залежить від того, яка структура, умови, масштаб та які завдання має на меті та чи інша акція.

Досить часто трапляється так: хто найбільш ініціативний, ініціатива того й карається координуванням всього потоку громадського спротиву.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
- Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Остан Кривчик

Якщо людина ініціює якусь справу, відповідно вона лідер. Вона тягне цього всього найбільше, найбільше всіх просить, мотивує, змушує. Коли є інституція, звичайно, це є найбільш ініціативна людина, людина, яка найбільш системно працює, хоча часто вона може поступитися своїм місцем людині, яка готова займатися рутинною організаційною діяльністю: носити звіти в податковцу, вдаватися в цю всю інституційну діяльність, оформлювати людей на роботу і взагалі робити так, щоб у кімнаті було чисто, а смітники не пересипалися.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
- Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

У громадському секторі можна знайти безліч варіантів лідерства. Усе залежить від конкретної ситуації, від особистих якостей членів команди. Іноді людина є лідером, навіть не маючи жодних повноважень. А іноді – навпаки: подивімось на президентство Віктора Ющенко.

Однак, як і будь-який лідер, лідер громадської активності має бути:

- ініціативним (лідер завжди має бути на крок попереду інших);
- відповідальним і надійним (необхідно, щоб люди відчували в лідері стабільність);
- активним (тільки енергійна людина може вести за собою інших);
- відданим своїй справі (без ентузіазму та захоплення улюбленою справою людина ніколи не стане справжнім лідером);
- рішучим (уміти приймати швидкі та правильні рішення в найвідповідальніші моменти);
- справедливим і об'єктивним (оцінювати будь-яку ситуацію в найрізноманітніших аспектах);
- комунікабельним (уміння спілкуватися з людьми відіграє значну роль у житті кожної людини, не кажучи вже про лідера);
- розсудливим (справжній лідер завжди вміє об'єктивно зважити всі «за» і «проти» та прийняти правильне рішення).

Слід пам'ятати, що не кожен, хто висловлює бажання стати лідером, є наймудрішим і найдосвідченішим. Особи, що не спромоглися прочитати літературу з цієї теми, не підходять. «Люди зі сторони», які не мають глибоких знань країни та суспільства, не повинні залучатися до процесу керування.

Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?

Якщо акція громадського спротиву несправжня, проплачена, то це виявляється відразу й дуже просто. Необхідно поспілкуватися з мітингувальниками. Якщо на свої запитання про акцію ви не почули від них конкретних зауважень і пропозицій – громадська акція підставна.

Викликати підозру щодо правдивості акції може мала кількість міліції або ж повна її відсутність. Адже це говорить про те, що, апріорі, не передбачається ніяких сутичок і порушень громадського порядку, а будь-який СПРАВЖНІЙ громадський спротив не застрахований від цього.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
- Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Також про акцію-імітацію можна дізнатись із соціальних мереж. Адже дуже часто в соцмережах розміщують оголошення про набір людей на мітинг на платній основі.

Остан Кривчик

Найпростіший критерій за яким можна зрозуміти справжня акція чи ні – людські очі. Коли люди оплачувані (а це робота тяжка, причому, робота невдячна, неприємна), люди самі не вірять у те, що вони роблять). Коли це річ, яку люди роблять за свої погляди, будь-кого можна щось запитати й він буде мати відповідь. При чому відповіді інколи можуть бути дуже різні, мати дуже різну мотивацію, але оскільки люди вкладають свій час, своє бажання, свій талант, то вони отримують від цього задоволення. Це теж критерій. Тому що ті, хто роблять це з примусу або за гроші задоволення від цього не мають.

Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Вибори – це час, коли активні представники громадськості можуть (і повинні) слідкувати за ходом виборчого процесу на всіх етапах його проведення, фіксувати порушення та доводити до відома уповноважених осіб інформацію про хід виборів у цілому. Таким чином, формуючи громадянську думку, яка б підштовхувала народ до активних дій.

Під час виборів ви, як громадські активісти, маєте сприяти максимально чесному та законному ходу виборчої кампанії. Це може бути системне спостереження за ходом виборчої кампанії, інформування української та міжнародної громадськості про хід виборчого процесу, привернення влади та громадськості до найгостріших питань. Наприклад, провідною українською

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

громадською організацією, головним завданням діяльності якої є спостереження за ходом виборчих кампаній, підтримання взаємозв'язків між виборцями та органами влади, захист виборчих прав громадян є Комітет виборців України. Активні заходи зі спостереження здійснюють такі організації, як Громадська мережа «ОПОРА» та ВМГО «Фундація регіональних ініціатив» та інші (вибори 2007 року). Ви можете влаштувати своєрідну кампанію просвіти виборців. Також ви вправі вимагати внесення змін до виборчого законодавства, якщо це необхідно.

Гарним ходом громадської активності в період виборів може стати створення в соціальних мережах голосувалок щодо парламентських, президентських виборів, що залучають віртуальних активістів.

Тобто основна специфіка громадської активності в період виборів – це інформування й активізація громадян. Важливо не агітувати за якогось конкретного кандидата чи партію, а намагатися через ЗМІ та під час зустрічей донести до виборців інформацію про те, чи відповідають реальності обіцянки кандидатів.

Після проведення виборів починається новий етап для громадських активістів: контроль за діяльністю обраної влади та за виконанням передвиборчих обіцянок.

Остан Кривдик

Вибори – це насправді період, коли громадське поле витоптується, коли людям показують: якщо ви хочете робити щось громадське – ви несповна розуми. Чому? Тому що інші заробляють за це гроші. Він помахав прапором – заробив 50 гривень, а ти, дурень, постояв годину, померз там чи під сонечком посмажився, витратив свій час і свої гроші, а нічого не здобув. Оцей цинізм, він дуже руйнує, але не тих, хто робить ці акції. Адже вони мають свою чітку мотивацію, чітке розуміння того, що вони роблять і для чого. А от для нових людей прийти в цю справу є морально складно, тому що дурнем виглядати ніхто не хоче.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

- Навіщо потрібна громадська активність?
- Якою має бути стратегія громадського руху?
- Які бувають методи і форми ненасильницької боротьби?
 - Яким має бути лідер громадського руху?
 - Як відрізнити справжню громадську акцію від її імітації?
- Яка специфіка громадської активності у період виборів?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ЯК ОРГАНІЗУВАТИ АКЦІЮ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПРОТИВУ?

Успіх будь-якої громадської акції залежить від її організації. Потрібно прорахувати кожен деталь, починаючи від способу інформування та заклику учасників до місця проведення акції.

Організаторам акцій ненасильницького спротиву важливо пам'ятати, що організація масових акцій протесту – це завдання не з легких. І помилки тут можуть призводити до подальшої зневіри людей і ще більшої їх пасивності.

Організатори будь-якої акції протесту повинні чітко розробити план проведення заходу, повідомити органи влади, провести інструктаж та розподілити найбільш відповідальні ролі, подбати про реквізити та налагодити ефективну співпрацю із журналістами, щоб про акцію дізналася максимальна кількість людей.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
 - Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
 - Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Що варто почитати громадському активістові?

У першу чергу треба ознайомитися із законодавчими документами, які так чи інакше стосуються громадської активності. Розібратися з правом на протест, тобто почитати Адміністративний кодекс. Дуже важливо розуміти, які ви маєте права при затриманні, чого очікувати від міліціонерів, як себе поводити у випадку, коли вас затримали, що можна робити, а що не треба. Це дуже важливо.

Необхідно прочитати 39 статтю Конституції України, в якій йдеться про сповіщення органів влади про свою мирну акцію.

Неодмінно треба почитати Джина Шарпа «Від диктатури до демократії». Це видання допоможе в питання організації та плануванні громадських акцій, порадить, як зробити вашу акцію більш ефективною.

Остан Кривчук

Варто спілкуватися з людьми, які це роблять, переймати їхній досвід. Це може бути натхненням і це весело.

Як створити якісну концепцію та підібрати команду?

Ключовий крок до успіху – якісний аналіз ситуації, всіх обставин і передумов. Наступний крок – це мотивація, адже без неї нічого не буде, а всьому іншому можна навчитись.

Підбираючи команду для роботи, треба звертати увагу на здібності учасників та, що особливо важливо, психологічну сумісність. Зазвичай, останнє якраз і найважливіше.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького опору?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор опору: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
- Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
- Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького опору?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Олександр Солонтей

Щодо роботи, то якщо мова йде про громадську діяльність і громадський рух, то краще уникати створення команд для роботи, а всі необхідні завдання виконувати в режимі громадської діяльності. В іншому випадку найнята команда на роботу демотивує всіх інших. Не може бути так, що одні займаються діяльністю, а інші на роботі. Або всі на роботі, або всі займаються діяльністю.

Хто організатор спротиву: його повноваження?

Планувати та організовувати ненасильницький спротив мають найбільш досвідчені представники громадського руху. Якщо нема досвіду – треба вивчати історію та починати з маленьких кроків.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
- Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
- Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Дуже часто громадську акцію організовують самі активісти без конкретно вираженого лідера. Але це не найкращий варіант. Лідер повинен бути.

Павло Зуб'юк

*Хто зараз організовує громадський спротив?
Схоже, що дуже випадкові люди.*

Найважливішим обов'язком лідера є присутність на акції. Адже з відсутністю лідера-організатора в людей зникає довіра до акції в цілому. У повноваження лідера входить: розподіл обов'язків серед учасників, визначення місця проведення акції, пошук фінансів для проведення громадського спротиву, якщо це необхідно. Є питання, які треба вирішувати тільки колегіально. Наприклад, питання теми: чим ви плануєте займатися.

Катерина Ченура

*Повноваження лідера мають бути тільки
такими, яких він зможе досягнути власним
авторитетом.*

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
 - Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
 - Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Де знайти кошти на громадську діяльність?

Усе залежить від типу активності. Якщо це разова й не дуже масштабна активність, зазвичай люди спонсоруються самі. Наприклад, ви організовуєте пікет. Є цільова аудиторія, яку треба певним чином повідомити. Пікет може проходити за участі 5 осіб, може бути 500. Якщо це 5 чоловік достатньо обдзвонити людей, якщо це 500 чоловік треба серйозніше інформувати, знаходити ключових людей. Це забирає час, а також гроші на те ж поповнення телефонного рахунку. Далі це листівки, певна логістика, тому що, зазвичай, якщо акція є більша, туди треба підвезти звукоозвучувальну апаратуру. Її просто так не підвезеш. Для неї уже має бути таксі. Адже, можна її банально потовкти в метро.

Остан Кривдик

Якщо це разова активність, то, зазвичай, люди скидаються. Ми наприклад проводили святкування річниці Помаранчевої революції. Який кошторис? Поїсти, попити, повідомити людей, розробити афішу й орендування приміщення, але ми домовилися безкоштовно.

Якщо акція масштабніша, тоді треба шукати людей, які готові в цю справу інвестувати. Це можуть бути одностудії, які з тих чи інших причин самі не можуть провадити громадську активність. Люди, яким ця діяльність потрібна. У тому й зміст громадської діяльності, що якщо членам громади, людям ця громадська діяльність потрібна, то тоді й буде підтримка, ресурси, при необхідності кошти.

Часто громадські акції фінансують бізнес-структури. Наприклад, мітинг ініціативної групи «Самозахисту» у Львові. Активісти провели багатотисячний мітинг із залученням львів'ян, приватних підприємців, представників приватних і державних підприємств, які були не задоволені політикою керівництва Львівської міської ради. Підприємці, які матеріально підтримували цю акцію навмисно не афішували своїх імен.

Також надавати кошти на акції протесту можуть політичні партії, тоді, звісно,

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор противу: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
- Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
- Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

«сценарій пишуть вони». Наприклад, акція «Вставай, Україно», проти режиму президента України Віктора Януковича, організована опозиційними партіями ВО «Свобода» та ВО «Батьківщина».

Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?

Перш за все, це має бути широка інформаційна кампанія. А потім люди мають самі прийняти рішення, чи потрібна їм така масова акція. Неодмінно має бути дуже ретельна оцінка цільової аудиторії. Не можна робити листівку «для студентів». Цільова група – це, наприклад, «студенти технічних спеціальностей,

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
- Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
- Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

родом з центральноукраїнської провінції, які мало цікавляться історією та політикою України». Далі треба поспілкуватися з десятком незнайомих між собою людей з цієї групи, зрозуміти їхню систему мислення. І лише тоді робити агітаційний продукт.

Катерина Ченура

Для цього потрібно, як мінімум, переконати людей в тому, що акція масова. У цілому, такі речі залежать від поставленої проблеми. Путь головне, щоб проблема була близькою тим, кого закликають прийти на акцію.

Як знайти людей для участі в своїх організаціях?

Для залучення людей до участі в своїх організаціях треба проводити активне інформування та запрошення до співпраці. Поповнення людьми в багатьох організаціях є окремим щоденним напрямком, який є пріоритетним.

Можливий варіант кількох рівнів допуску. Спочатку людина має добре зарекомендувати себе на низовому рівні, потім – в керівництві малою групою активістів. Нагорі, принаймні спочатку, мають бути передусім однодумці.

У пошуку однодумців можуть допомогти соціальні мережі.

Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?

У наших умовах провокатор – це людина, яка йде на порушення кримінального кодексу та насилля. Таких виявити буде не важко. Вони себе видають своїми діями.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
 - Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
 - Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Щодо зрадників, то в громадській діяльності люди поділяються на дві групи: які виконують узяті на себе зобов'язання – це свідомі, організовані, активні та відповідальні люди, і всі інші, на яких важко покластися.

Катерина Ченура

На зрадників і провокаторів не потрібно зважати. Діяльність руху має бути відкритою і завдяки цьому вони не зможуть завдати ніякої шкоди.

Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Усе залежить від акції. Закон зобов'язує тільки до одного – завчасно повідомити про акцію місцеву владу. Прикладом погано продуманої інфраструктури є акція протесту проти бажання влади не проводити вибори міського голови Києва. Справді велика кількість людей просто не вмістилася би на кількох сотнях метрів вулиці Грушевського. Тож виходить, що з одного боку опозиція активно закликала киян узяти участь у мітингу, з іншого боку – а що вона робила би з 50 чи 100 тисячами мітингувальників?

З організаційної точки зору акція добре засвідчила неефективність «нерухомих» форм протесту. Стояння на місці – тим більше під акомпанемент промов, які не несуть нічого нового – аж ніяк не запалює людей і не спонукає їх до подальшої громадянської активності.

Згадаймо: кожен вечірній мітинг на початку Помаранчевої революції закінчувався походом. Це було просто необхідним для підтримки тону Майдану, яскравим і привабливим його елементом. Люди не повинні лише стояти. Це набагато драйвовіший та ефективніший метод проведення акцій.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

- Що варто почитати громадському активістові?
- Як створити якісну концепцію та підібрати команду?
- Хто організатор спротиву: його повноваження?
- Де знайти кошти на громадську діяльність?
- Як переконати людей прийти на вашу масову акцію?
- Як знайти людей для участі в своїх організаціях?
- Як виявляти серед «своїх» зрадників та провокаторів?
- Яку інфраструктуру варто обрати для своєї акції?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ЯК УСПІШНО ПРОВЕСТИ ІНФОРМАЦІЙНУ КАМПАНІЮ?

Ні для кого не секрет, навіть для активіста-початківця, що успіх будь-якої громадської акції залежить від широкої й інтенсивної інформаційної кампанії, яка не має обмежуватись лише користувачами мережі Інтернет. Адже не варто забувати, що далеко не всі користуються Всесвітньою павутиною, а надають перевагу телебаченню, радіо та друкованим ЗМІ.

Інформаційно-просвітницька кампанія має проходити в простій, зрозумілій усім формі та закликати людей до громадської активності, мотивувати та стимулювати громадську ініціативу.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Як розповідати людям про свої мирні акції?

Один «опозиційний» політик нещодавно роздавав листівки з закликом до повстання тільки в одному місці: на вулиці Банковій. Тобто насправді йому не треба було збирати людей, йому треба було, щоб його опозиційність помітили в Адміністрації президента.

Але ми сподіваємося, що у вас мета – інша. А значить, перш за все, постарайтеся визначити цільову аудиторію: людей, чиї інтереси має зачепити ваша акція. Подумайте, скількох учасників вам треба залучити. І якщо достатньо небагато – то просто ідіть до цих людей, спілкуйтеся з ними особисто, пояснюйте, для чого потрібно діяти.

Щоб залучити прихильників до постійної діяльності, не забувайте на всіх акціях повідомляти про те, коли або за яких обставин ви плануєте наступний публічний захід. Намагайтеся, щоб ваші люди позаводили особисті знайомства з усіма випадковими прихильниками: так легше буде не лише перетворити їх на постійних учасників ваших заходів, але й вирахувати «засланців».

Отар Довженко

Найефективніший спосіб поширення інформації – сповіщення її особисто тими людьми, які в ній зацікавлені (тому спосіб передавання новин «з уст в уста» набагато дієвіший за їх трансляцію абстрактній аудиторії). Тому варто зосередитись на налагодженні контактів із людьми, які цікавляться предметом вашого спротиву. Нічого кращого за соціальні мережі в наш час для цього не знайдемо.

Якщо Вам потрібно зібрати багато різних учасників – доведеться задіювати масову комунікацію. Найпростіше – це соціальні мережі. Люди схильні більше довіряти знайомим, ніж пресі або наліпкам, і радше відреагують на заклик, якщо він іде від гідної довіри людини.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Отар Довженко

В ідеалі до акції має бути причетна людина, яка в очах мотивованої аудиторії асоціюється з певною проблемою (відстоювання прав таких-то категорій людей, боротьба з корупцією тощо). Такий людині завдяки своєму авторитету дуже легко запустити «снігову кулю», яка обросте зацікавленими в участі людьми. Щоправда, не слід забувати «правило 20%» (лише 1/5 підписників вашої сторінки або френдів у соцмережі побачить ваше повідомлення) та «правило 10%» (лише кожен десятий із тих, хто зголошується брати участь в акції, справді приходить). Тому аудиторію треба невпинно розширювати.

Другий канал – це преса: вона часто охоплює більшу аудиторію. Особливо якщо ваша ціль – мобілізувати людей старшого віку, робітничих професій, або просто кадрів, недостатньо екстравертних для того, щоб користуватися соціальними мережами.

Нарешті, якщо ви точно знаєте, де ваша аудиторія тусується в реалі, можна вдаватися до плакатів, флаєрів, листівок або, наприклад, радіотрансляції (якщо є такі ресурси). Але це досить непевна справа, яка вимагає значно більшого часу й зусиль, аніж поширення в соцмережах.

Артем Захарченко

Агітаційні матеріали доречно роздавати, наклеювати на парканах і зупинках у тому випадку, якщо ви впевнені, що їх прочитають ваші майбутні соратники. Інакше це буде даремна витрата паперу, коштів і часу. Колись купу грошей витратив на наліпки в метро, а їх все одно ніхто не встиг прочитати – за кілька годин зірвали.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Якими мають бути агітаційні матеріали?

Абсолютно не має значення, чи ваш матеріал яскравий, чи він чорно-білий і розмножений на поганому ксероксі. Головне – в ньому не повинно бути «много букафф».

Заклик до дії повинен бути помітним, зрозумілим і коротким: не більше 5-6 слів. Після нього – чітко сформульована ваша мета. Інколи можна зробити навпаки: мету подати помітніше, ніж заклик.

Прочитати довгий текст на агітці людина може хіба що від нудьги, наприклад – їдучи у транспорті. Тому більшість слів варто замінити картинками. Тоді побіжного погляду вистачить, щоб зрозуміти всі ваші ідеї. І тут, знову ж таки, не конче шукати професійного художника: навіть простий колаж насмиканих з Інтернету зображень буде кращим за патетичні міркування.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Звертайтеся до людей особисто. Говоріть «ми» замість «ви», щоб усі відчували, що ви – їх частина.

Намагайтеся всі аргументи будувати не на абстрактних поняттях – свободи, справедливості, доброти, – а на речах, які напряму загрожують чи сприяють безпеці людей, достатку, комфорту, в тому числі психологічному. Тобто, пояснюйте людям, що їх грабують, з їхніх дітей виховують слухняних зомбі, а про те, що Україна скотилася в рейтингу особистої свободи на 20 пунктів нижче, писати не обов'язково.

У соцмережах слід надавати перевагу особистим зверненням від імені конкретної людини. Наприклад, якщо ви заручились підтримкою Тетяни Монтян, і вона напише в себе на фейсбуці «друзі, прошу прийти й підтримати мою акцію», це буде значно краще за рекламний макет із влучним гаслом і бомбовим дизайном.

Отар Довженко

Агітаційні матеріали мають бути якомога менш схожими на рекламу. Рівень лояльності до реклами, політреклами та інших повідомлень, виконаних за маркетинговими канонами, зараз вкрай низький. Якби зараз розвішати по стінах плакат «рідина-мать зов'єт», він би лише драґував. Відповідно, матеріали мають бути якомога менш нав'язливими.

Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?

Якщо ви зберете кілька десятків людей і проведете пікет, але про нього ніхто не напише – вважайте, ви витратили даремно час. Вас просто проігнорують, ніби ви нічого і не робили. Отже, треба запросити пресу.

Але журналісти пишуть не про все, що відбувається в світі. У них є свої уявлення про те, чим цікавиться їх читач/глядач/слухач. Тому журналістів треба зацікавити. Вони зазвичай приходять або на прізвища відомих людей, або на «заманухи». А «заманухи» можуть бути такими:

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
- Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
- Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

- сенсації – будь-яка подія, біля якої можна поставити «вперше»;
- відкриті прояви агресії – з цим треба бути, звісно, обережними;
- шок – якщо, наприклад, планується зробити щось небезпечно. Звісно, до самоспалення справу краще не доводити;
- загрози, які стосуються простих громадян;
- заголовки зі словами «обнажила груди» або чимось подібним.

Артем Захарченко

Ми в той рік, коли Росія направила на 9 травня своїх військових на парад Хрещатиком, розіслали анонс своєї імпровізованої вистави: «Активісти зрубують берізку під посольством Росії». Телекамер набігло повно: адже це була, по суті, театралізована агресія.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Коли ви визначили, чим ви будете заманювати пресу – пишiть анонс акцiї для ЗМІ. Його також не варто розписувати на багато сторiнок: якщо журналістам будуть цікаві подробиці вашого світогляду – вони зателефонують і розпитають. Перше речення – «замануха», друге – час, місце та інші обставини проведення акцiї та ваші контакти.

Якщо акцiя місцева – то варто знайти контакти всієї регіональної преси, а також кореспондентів всеукраїнських видань, і особисто зателефонувати їм. Якщо ж ви проводите щось у Києві – то тут важливо, щоб ви з’явилися в анонсах провідних інформагентств. Надсилати свої повідомлення треба за адресами: anons@unian.net («Уніан»), chernega@ukranews.com («Українські новини»), news@interfax.kiev.ua («Інтерфакс»), office@ukrinform.ua («Укрінформ»). Плюс по можливості також спробувати напряду поспілкуватися з журналістами. Агентства розсилають анонси на наступний день, починаючи з 16:00, і саме з цього часу редакції починають планувати графіки журналістів, тож варто встигнути з вашою розсилкою до цього часу.

Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?

Перше правило – картинки з текстом кращі за просто текст. Найкращий формат – плакат на кшталт демотиватора з головною інформацією про акцію, що сприймається миттєво, щойно ти кинеш на картинку оком; уся інша інформація – в анотації до картинки. Слід вираховувати час, щоб ваше повідомлення охопило велику аудиторію та не загубилось серед однотипних записів на трендову тему (наприклад, коли вся френдстрічка говорить про челябінський метеорит, писати про акцію немає сенсу).

Писати в соціальних мережах про ваші заходи треба так, як ви би розповідали про них вашим близьким друзям. Тобто, просто, без пафосу, але емоційно й відверто. Найкраще писати не від абстрактного імені організації, а від лиця конкретної людини, яка би не лише агітувала, а й подавала особисті враження, думки. Тоді люди відчуватимуть, що ви відповідаєте за написане своєю совістю.

Групу у соціальних мережах створюйте тільки в тому випадку, якщо ви відчуваєте, що купа людей справді хоче об’єднатися й обговорювати якісь

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

спільні речі. Так було з групою «Український дім» влітку 2012 року. В інших випадках люди, яких ви, не спитавшись, додали до групи, відчуватимуть себе заспамленими і проігнорують усі ваші важливі повідомлення. А отже, тут треба замість груп створювати сторінки. Дописи з них люди бачитимуть у своєму звичайному списку оновлень, тож сприйматимуть цілком толерантно.

Отар Довженко

«Движунами» поширення вашого повідомлення можуть стати авторитетні користувачі мережі – якщо ви знаєте, що вони є вашими однодумцями, звертайтеся із проханням про перепост. В усякому разі бажано мати сторінку в соцмережі з більш-менш помітною аудиторією, яка буде стартовим майданчиком для вашого повідомлення. «Правило 20%» зумовлює необхідність кілька разів повторювати повідомлення, перепощуючи його в інший час або за день-два. У твітері можна повторювати одну й ту саму інформацію десятки разів і щоразу мати зовсім іншу аудиторію. Але не переборщіть, аби не перетворитись на спамерів!

Писати на таких сторінках треба небагато: не більше 3-4 повідомлень на добу. А краще – менше, щоб не бути нав'язливими.

Важливо також, щоб ці повідомлення люди хотіли поширювати. Є багато порад щодо того, які повідомлення розходяться мережею найкраще, стають так званими мемами, тобто, впізнаваними образами, на зразок бабусі з котом або Януковича з вінком. Це:

А. Маніфести – напишіть короткий і простий виклад вашого ставлення до якоїсь проблеми, щоб іншим людям захотілося вас підтримати або заперечити вам.

Б. Обіцянки – заявіть, що ви зробите якусь несподівану дію у випадку, якщо...

В. Термінові повідомлення – попросіть людей терміново кудись прийти, щось дізнатися тощо.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
- Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

- Г. Рейтинги – порядкові списки героїв або антигероїв.
- Г. Опитування – спитайте інших, як вони ставляться до вашої проблеми. Кожному цікаво побачити, скільки людей вважає так само, як він.
- Д. Каталоги, довідники, посібники – дайте людям ужиткову інформацію по боротьбі з режимом :)
- Е. Вислови відомих людей – що сказали політики, музиканти, письменники щодо вашої теми.
- Є. Інфографіка – немалюйте схему, на якій чітко буде пояснено, як і що відбувається у світі.

Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Прес-реліз – це заготовка для журналіста, з якої він буде писати свою новину. Він орієнтований, по-перше, на ті ЗМІ, які не змогли прислати людину на ваш захід, але готові написати про нього. І, по-друге, він допоможе зробити новину присутнім журналістам. Тому варто максимально спростити для них цю роботу – і вони з більшою радістю за неї візьмуться.

Заголовок повинен містити такі самі «заманухи», як і анонс. Умовно кажучи, він повинен або зачіпати інтереси рядового читача, або зацікавлювати його, інтригувати.

Далі неодмінно треба вказати фактаж: яка подія сталася, де і за яких обставин. Навести кілька цитат основних учасників – адже у багатьох ЗМІ використання цитат є обов'язковим. Інформацію подавайте за принципом так званої перевернутої пірамідки: спершу найважливіше, потім дедалі менш важливі деталі та подробиці. Наприкінці вкажіть ваші контакти.

Коли прес-реліз готовий – розсилайте його всім знайомим журналістам. З ними вам треба познайомитися під час публічних заходів. Якщо у вас одноразова акція – то можна просто попросити контакти всіх представників ЗМІ. Якщо ж ви довго займаєтеся якоюсь темою – то у вашій організації мусить бути людина, відповідальна за пресу, яка би заводила контакти з профільними журналістами й інформувала їх заздалегідь про все, що відбувається. Така людина має допомагати пресі – питати, яка ще інформація потрібна, допомагати сконтактуватися з цікавими для них спікерами.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Огтар Довженко

Якщо проблема, з якою ви намагаєтесь боротись за допомогою акції, не нова або не актуальна, журналісти мають повне право не звернути на неї уваги. Деякі організації намагаються штучно додати вартості своїм акціям за допомогою яскравих ідей та перформансів. Це має сенс, але також не є гарантією того, що про вас напишуть – або ж, якщо перегнете палицю, вас потрактують як фриків і це уб'є вашу акцію.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького противу?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

- Як розповідати людям про свої мирні акції?
- Якими мають бути агітаційні матеріали?
 - Як правильно написати і розмістити анонс для ЗМІ?
 - Як писати про вашу акцію у соціальних мережах, щоб викликати резонанс і перепости?
- Як написати прес-реліз про свою акцію, щоб ЗМІ зацікавились ним?

Як поводитись під час ненасильницького противу?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ЯК ПОВОДИТИСЬ ПІД ЧАС НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПРОТИВУ?

Ненасильницька боротьба – це боротьба моральна, а не фізична. І застосування сили – моральна поразка, адже діє закон: у кого більший дрючок, той переміг. Ненасильницька боротьба набагато сильніша, навіть якщо тактично вона виглядає програшно: правоохоронці всіх затоптали – значить, вони перемогли, їхня істина. Нічого не восторжествувало, адже вони програли морально, тому що сила – це останній аргумент і він не стійкий у часі. Більше того, він укріплює моральну позицію. Якби парадоксально це не звучало, але тут програти означає виграти.

Остан Кривчик

Громадська активність вимагає розуміння того, що за це можна дістати по шії, якщо це ефективно, якщо це неефективно, то ніхто не зверне уваги. На даний момент, це, здебільшого, неефективно, бо по шії б'ють не так багато, але б'ють.

Що не можна робити під час громадського спротиву?

Громадський спротив не може вимірюватись якимись рамками та форматами. Є різні громадські акції (з різними реальностями та різними моментами), які ставлять перед собою задачі та розгортаються в різних ситуаціях, тому що для кожної з акцій буде ефективнішим і які для них мають бути табу вирішувати виключно самим учасникам акції, які йдучи на певний громадський спротив, насильницький чи ненасильницький, мають

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
- Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

усвідомлювати ризики, які стосуються конкретно їх, конкретно їхньої ситуації.

Проте, під час ненасильницького спротиву важливо намагатися не застосовувати насильницькі методи та не порушувати закон. На скільки це можливо.

Олександр Солонтей

Під час ненасильницького спротиву важливо не вчиняти насилля та не порушувати Кримінальний кодекс. Все інше можна.

Також не можна робити того, що може відвернути від вас вашу цільову аудиторію або того, що допоможе вашим ворогам зробити так, щоб відвернуло. Зокрема, не можна перекривати дороги, якщо більшість вашої аудиторії мають авто й змушені стояти через вас у заторах.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
 - Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?

Керівник акції повинен повністю організувати безпеку: починаючи від охорони периметру й закінчуючи психологічною безпекою від такого тиску, як наприклад, було під Українським домом, коли вмикали на всю ніч сигналізацію, таким чином доводячи деяких людей до істерик.

Тарас Ратюшній

Хтось може сказати, що захистити може тільки газовий балончик, шматок арматури чи ніж у кишені. Зараз існує така тенденція, що громадські активісти, які себе так позиціонують, часто опиняються в ситуаціях, коли у них вилучають холодну (і не тільки) зброю. Постає питання, де межа громадського активізму і його перехід в якусь іншу форму.

Для одних найкращим захистом буде анонімність і вони можуть одягнути на себе намордник чи маску, яка захистить їх від упізнавання. Для інших, навпаки, найкращий захист – публічність.

Тарас Ратюшній

Людина, яка публічно не боїться висловлювати якихось речей, як на мене, значно більше захищена, ніж анонім. Тому що людина, яка не боїться говорити щось відкрито, з відкритим обличчям, без купюр у своїй прямій мові значно сильніша, адже за нею правда. Але, знову ж таки, ніхто нікого не повинен осуджувати за те, який шлях він обирає.

Що треба знати про громадську активність?

**Як організувати акцію
ненасильницького спротиву?**

**Як успішно провести
інформаційну кампанію?**

**Як поводитись під час
ненасильницького спротиву?**

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
 - Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

**Приклади успішних та
провальних акцій**

Про експертів

Які можуть бути провокації під час акції?

Провокації можуть бути найрізноманітніші. Усе залежить від акції, від того хто та що вимагає і як це співвідноситься в суспільному полі, як це сприймається, яка, власне, диспозиція. Може бути так, що найголовніша загроза для акції йде, власне, від державних органів, які діють через правоохоронців. Типовий приклад: акцію заднім числом заборонили судом, обмежили право людей проводити зібрання гарантоване Конституцією через суд, куди їх не покликали і взагалі поставили перед відомом на місці проведення: зараз, якщо не розійдетесь, вас спакують і це буде цілком законно. Насправді, від цього може надходити перший тип загрози. Тут треба реагувати відповідно до ситуації.

Тарас Ратюшній

У моєму активі є три акції, які були заборонені: було обмежено право проведення акції заднім числом і про це повідомили прямо на місці. Все рівно в якому форматі ця акція відбувалась. Якщо вам ставлять ультиматум, ви так само спокійно можете повідомити, що ви вже оскаржуєте це рішення і що ще ранішим числом будете робити апеляцію. У цьому немає нічого дивного. А найголовніше, що зараз усі незаконні дії робляться для того, щоб існувала загроза для учасників, людей, які не знають про це рішення.

При будь-яких провокаціях потрібно робити заяву для преси. Але вже акцентувати на всіх нюансах провокацій і фактично, так чи інакше, проводити акція, але дещо в іншому форматі: акція на захист незаконної заборони. Причому, про нову акцію можна повідомити паралельно, коли одна людина починає щось говорити, друга заносить повідомлення про те, що така акція відбувається.

Другий тип загрози може відходити від людей, які не зацікавлені в позиціонуванні певних вимог. Це можуть бути найняті люди, а можуть бути просто ідейні люди, які мотивовані в підтриманні своїх позицій не матеріально,

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
 - Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

а ідейно. Небезпека від таких людей у тому, що вони роблять якісь провокації для того, аби залякати чи спровокувати громадський безлад, який би став підставою для припинення акції. Це найпоширеніший сценарій який зараз існує: провокація бійки, яка має бути припинена або просто напади на людей на підході або після акції.

Як правильно реагувати на провокації?

Звісно, краще ігнорувати будь-які провокації. Але іноді варто відреагувати й відреагувати досить конкретно. Абсолютно типовий випадок, коли людина починає провокувати: штовхатися, обзиватися, битися, плюватися. Усе це необхідно фіксувати на камеру. Як правило, на громадських акціях дуже багато камер або є людина від організаторів, яка фіксує подібні речі. Ці матеріали можуть стати дуже хорошим інструментом. Людина, яка протидіє провокатору не має застосовувати рук показово аби на картинці було видно,

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
 - Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

що насправді відбувається. І не давати можливостей для трактувань, що це була бійка.

Наступний крок це, звісно, звернення до правоохоронних органів, які мають забезпечувати громадський порядок під час проведення мирної акції.

Тарас Ратунський

Перепони завжди будуть у будь-якій акції, яка має якесь суспільне значення. Якщо це просто акція на захист покемонів, то ніяких перепон не буде.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

- Що не можна робити під час громадського спротиву?
 - Що потрібно знати організаторам для налагодження безпеки?
- Які можуть бути провокації під час акції?
- Як правильно реагувати на провокації?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ЯК ЗАХИСТИТИ СЕБЕ ТА СВОЇ ПРАВА?

Думок і рекомендацій з цього приводу багато – від лояльно-м'яких до радикально-революційних. Наведені нижче поради просто реальні й допоможуть вам зменшити ризик постраждати від дій міліціонерів під час участі у мітингу, демонстрації або пікеті. Адже у наш час міліція, замість охорони учасників мирних зібрань, часто виступає в ролі карального органу.

Поради від Володимира Батчаєва (Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів)
Володимир Батчаєв «Ти на акції протесту»

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?

Слід розуміти, що українська міліція – це воєнізована структура з жорсткою дисципліною та схильністю вирішувати поставлені завдання виключно з позиції сили та примусу. Правоохоронці проходять спеціальну підготовку, а тому завжди діють організовано, використовуючи раніше напрацьовані та відшліфовані під час занять методи припинення акцій громадської непокорі (чого лише варта блискавично проведена ліквідація підприємницького Майдану). Тому міліціонерам необхідно протиставити не менш досконалу організацію та дисципліну.

Якщо ви очікуєте, що ваша акція може наразитися на опір міліції – то необхідно створити з числа активістів окрему «групу спостереження». Її члени будуть постійно слідкувати за правоохоронцями під час акції, а якщо побачать з їхнього боку протиправні дії – фіксуватимуть їх за допомогою відео- та фотоапаратури. Така «група спостереження» працює зі сторони: її члени безпосередньої участі в заході не беруть, оскільки за жодних обставин вони не повинні бути затримані. Їх задача – не втручатись у конфлікт і штовханину з правоохоронцями, навіть для захисту товаришів, а з витримкою та розумом документувати незаконні дії міліціонерів. Від цього буде значно більше користі, адже, залишившись на волі, саме активісти «групи спостереження» будуть займатися вкрай необхідними справами: направленням відзнятих матеріалів у ЗМІ, написанням скарг у прокуратуру, пошуком адвокатів для затриманих, організацією пікетування райвідділу, а також виступатимуть у якості свідків у суді.

Знімаючи фото та відео, треба пам'ятати, що ці матеріали вам потрібні як доказ неправомірних дій конкретних міліціонерів. А тому не слід обмежуватись тільки панорамними планами «битви», необхідно фіксувати обличчя, погони, амуніцію крупними планами, що дозволить провести впізнання винних співробітників.

Сам метод проведення відеозйомки залежить від обставин, що склалися на місці події. Якщо правоохоронці поведуть себе не дуже агресивно, можна спробувати знімати їх відкрито. Обов'язково треба зняти, як організатори закликають міліцію не заважати проведенню мирного та законного зібрання,

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

фіксувати перемовини активістів з міліцейським керівництвом. Як правило, міліціонери не бажають стати «зірками екрану» і вкрай негативно ставляться до проведення відеозйомки, обурюючись і заявляючи нісенітниці: «Ви не маєте права мене знімати – я на службі» або «Ви порушуєте мої конституційні права».

Це не так, оскільки:

– стаття 34 Конституції України наголошує – всі громадяни України мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів;

– стаття 3 Закону України «Про міліцію» вказує, що діяльність міліції є гласною;

– стаття 302 Цивільного кодексу України передбачає, що фізична особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію;

– стаття 5 Закону України «Про інформацію» дає кожному право на

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

можливість вільного одержання, використання та поширення інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

Таким чином, якщо міліцейський чиновник вимагає від вас припинити зйомку, чомусь при цьому посилаючись на Конституцію України, ввічливо запитайте, яку саме статтю Конституції ви порушуєте (при висуненні звинувачення у порушенні закону міліціонер зобов'язаний чітко повідомити, який пункт, статтю, параграф ви порушуєте в чому полягає сутність порушення), а після його розгубленого мовчання, роз'ясніть правоохоронцю, що під час виконання своїх обов'язків він є публічною особою, інформація вам необхідна для реалізації ваших прав та свобод, і взагалі, ви знімаєте на камеру не особисто його, а хід перемовин з організаторами масового заходу.

Проте, якщо міліціонери перейшли від розмов до активних силових дій – зйомку краще проводити приховано. В іншому випадку шанси втратити відеокамеру та бути затриманому самому підвищуються до 100 відсотків, а цього необхідно уникнути, щоб у подальшому мати змогу допомогти своїм товаришам.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Отримані матеріали необхідно розмістити на «YouTube». Міністр внутрішніх справ повинен буде відреагувати на відео, на якому є факти порушення його підлеглими прав громадян. До того ж, скарга, підкріплена диском з відеозаписом, завжди розглядається прокуратурою ретельніше.

На «групу спостереження» покладається й інше, не менш важливе завдання – невідкладно інформувати можливих захисників про вчинені міліцією порушення й застосоване до учасників акції насилля. Для цього в телефонах членів групи мають бути записані номери людей, які можуть надати допомогу (правозахисники, адвокати, журналісти), а також державних установ, які зобов'язані реагувати на повідомлення громадян про порушення їхніх прав і свобод (прокуратура, міліція, приймальня місцевої адміністрації).

Таким чином, у випадку, коли правоохоронці активізувались і, роздаючи стусани, почали тіснити учасників акції, алгоритм дій простий: один з членів групи фіксує на відеокамеру дії міліції (в першу чергу, застосування нею спецзасобів), а інший невідкладно телефонує до тієї ж міліції за номером «102» (розмови по цій лінії обов'язково записуються на магнітні носії, а такий запис – зайвий доказ на вашу користь). Він повідомляє про побиття людей під час мирного зібрання та вимагає прибуття на місце події керівника місцевої міліції. Потім – слід зателефонувати до прокуратури, викликати на місце події представників ЗМІ, правозахисних організацій тощо.

Якщо впадає у вічі, що кількість правоохоронців (особливо із спеціального підрозділу «Беркут») у якомусь місці явно перевищує звичайну концентрацію – це погана ознака, і тому необхідно спрацювати на випередження, попередивши через гучномовець присутніх: «У нас мирне зібрання, але ми готові до будь-яких провокацій. Тому пропонуємо керівникам міліції утриматись від застосування силового варіанту, у відповідь на що зі свого боку гарантуємо відсутність ексцесів та порушень під час проведення заходу. Організатори мирного зібрання завжди готові до перемовин і обговорення з міліцією спільних шляхів запобігання провокаціям і насильству».

Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?

Основний Закон України не уточнює, за скільки днів організатори мають сповістити місцеву владу про намір проведення масового заходу. В Конституції

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

просто вживається термін – «завчасно», і до теперішнього часу точне тлумачення цього слова відсутнє. У свій час Конституційний суд лише зазначив, що «тривалість строків завчасного сповіщення має бути в розумних межах і не повинна обмежувати передбаченого статтею 39 Конституції України права громадян».

У статті також не зазначається спосіб сповіщення органу влади про наміри громадськості провести мітинг – ніде не вказано, що повідомлення повинно бути викладене в письмовій формі. Таким чином, гіпотетично, проінформувати чиновників про свої наміри провести акцію можна навіть по телефону, проте ми живемо у час, коли поняття «презумпція невинуватості» перевернуто з ніг на голову, а тому, зазвичай, саме організаторам акції доводиться доводити правоохоронцям законність проведення заходу. Хоча, згідно із законодавством, саме міліціонери повинні довести протестуючим той факт, що акція проводиться з порушеннями.

З усього вищесказаного робимо висновок – хоча закон цього не вимагає, але організаторам акції протесту бажано мати при собі копію листа з повідомленням органу влади про проведення мирного масового зібрання. У ньому варто зазначити:

– форму заходу (мітинг, демонстрація, похід тощо) з обов'язковим наголошенням на тому, що вона має мирний характер:

– місце проведення або маршрут руху заходу. При цьому важливо правильно вказати назву місця, де буде відбуватися акція, та конкретно окреслити межі території її проведення. Наприклад, іноді площа перед будівлею адміністрації, де ви бажаєте організувати мітинг, в офіційних документах називається сквером, і якщо у листі-повідомленні до органу влади ви зазначили, що мітинг буде відбуватися на «площі», то правоохоронці мають можливість запропонувати вам покинути межі «скверу» і йти собі мітингувати на «площу», навіть якщо її й не існує. Слід звернути увагу й на те, наскільки акція протесту заважатиме руху транспорту – саме це є чи не найпоширенішою причиною, якою міліціонери виправдовують своє перешкоджання проведенню масового заходу;

– час початку й час закінчення акції, який треба зазначати з певним запасом. Нічого страшного, коли мітинг закінчиться раніше, ніж вказано в повідомленні, але погано, коли міліція буде вимагати його припинити в самому розпалі;

– прогнозовану кількість учасників;

– атрибути діловодства – дата написання, зворотна адреса, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка підписала повідомлення.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Добре, коли на другому примірнику листа з повідомленням проставлений реєстраційний штамп канцелярії органу влади про те, що лист ними отриманий. Проте іноді з цим виникають проблеми, і якщо вам уже набридло бігати по службовим кабінетам і виконувати примхи чиновників на кшталт «Спочатку погодьте лист у начальника» або «Переробіть лист, бо він невірний складений». Тоді варто просто надіслати повідомлення до органу влади поштою – замовним листом із обов'язковим інформуванням про його отримання. При цьому відправнику видається офіційна довідка про те, що лист дійшов до адресата. Довідку треба приєднати до копії листа з повідомленням про проведення акції, і все гаразд – передбачена Конституцією України процедура завчасного повідомлення органу влади повністю виконана.

Які бувають найпоширеніші питання від міліції?

Досить часто від міліціонерів можна почути фразу: «Ваш мітинг не санкціонований». У юридичному плані ця фраза абсолютно безглузда. Законодавство України встановлює повідомний, а не дозвільний характер організації акту протесту: для проведення будь-якої мирної акції не потрібно отримувати в органі влади офіційного дозволу, достатньо лише проінформувати його про свої наміри. Таке право нам дає стаття 39 Конституції України, яка наголошує «Громадяни мають право збиратися мирно, без зброї та проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону й лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей».

А отже, на погрозовий ультиматум міліціонерів: «Ваш мітинг не санкціонований, вимагаємо його припинити й усім розійтися», пред'являємо їм другий примірник надісланого до органу влади листа з повідомленням про проведення акції (з наклеєною на нього довідкою пошти про вручення адресату), додаємо копію статті 39 Конституції України, а після цього ввічливо пропонуємо правоохоронцям пред'явити рішення суду про заборону проведення мирного заходу.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Артем Захарченко

Якщо ж вашу акцію заборонили через суд, а ви про це дізналися хоча б за день – можна спробувати ще раз повідомити місцеву владу про нову акцію. Але перед тим спробуйте дістати й уважно почитайте рішення суду. Як правило, він забороняє проведення акцій на певній території – вулиці, площі тощо. Ви можете повідомити про акцію в іншому місці. Якщо вдасться вручити таке повідомлення перед самісінькою акцією – то навіть український суд може не встигнути винести заборону.

Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?

Штовхатися та битися з міліцією – це не мета для мирної акції протесту. Але буває так, що цього уникнути не вдається, і на такий випадок певні знання не завадять.

Узагалі, тактика правоохоронців щодо силового припинення масових заходів не змінюється вже протягом тривалого часу: на початковій фазі місце проведення акції протесту оточується, із загального натовпу виділяються організатори й найбільш активні її учасники, потім силові підрозділи розсікають натовп і розмежовують його на кілька окремих частин, далі лідерів та активістів акції протесту затримують і терміново вивозять до райвідділу, а для інших учасників створюються коридори, якими їх поступово витісняють з місця проведення заходу, доступ до якого відразу блокується спеціальними щитами та бар'єрами. Всі ці дії, як правило, супроводжуються психологічним тиском на протестуючих (йдуть погрозиливі попередження по гучномовцю, міліціонери грюкають кийками по щитах) та застосуванням фізичної сили, а іноді й спеціальних засобів.

По-перше, коли та як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу. Цитуємо й коментуємо Закон України «Про міліцію»: «Працівники міліції

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

мають право застосовувати заходи фізичного впливу, в тому числі прийоми рукопашного бою, для припинення правопорушень, подолання протидії законним вимогам міліції, яка здійснюється із застосуванням сили щодо працівників міліції або інших осіб, якщо інші способи були застосовані та не забезпечили виконання покладених на міліцію обов'язків» (стаття 13). Зверніть увагу на важливу деталь – для припинення протидії **ЗАКОННИМ** вимогам. Протидія **НЕЗАКОННИМ** заважанкам правоохоронців – діяння, яке не дає права міліції застосовувати насильство. Крім цього, співробітники міліції мають право крутити руки й махати кулаками лише у відповідь, коли протидія їх вимогам здійснюється із **ЗАСТОСУВАННЯМ СИЛИ**.

Тобто, необхідно голосно повідомляти правоохоронців, що їх вимоги незаконні, а замість активної штовханини з міліцією, можна чинити їй пасивний опір – просто сісти на землю, як це зробила одна з вчительок на мітингу викладачів шкіл у Києві. За таких умов правоохоронці повинні лише бережно взяти тебе на руки й акуратно віднести вбік. З погляду закону, при відсутності активного опору з боку демонстрантів, правоохоронці повинні діяти тільки так. Зрозуміло, що у наших реаліях це може не спрацювати (де закон, а де ми), але не забувайте, що всі дії міліції фіксуються на відео «групою спостереження», і запис буде свідчити, що, на відміну від міліціонерів, ви законодавства не порушували.

Якщо ви побачили, що правоохоронці забрали вашого товариша й завзято волочуть його кудись із загального натовпу, невідкладно зверніть на це увагу інших людей – необхідно всім спільно оточити правоохоронців, ставши у них на шляху, заводити пересуванню й голосно розпитувати: «А куди ви його тягнете?» та постійно умовляти відпустити затриманого. Краще, коли до цього

Артем Захарченко

Останнім часом міліція особливо болісно реагує на спроби встановити намети. В Києві це навіть заборонено окремим рішенням суду. Тобто, якщо намети є частиною вашої тактики – будьте готові, що вам обов'язково спробують перешкодити силою. І потім можна буде довго доводити незаконність дій міліціонерів, але план вашої акції вже буде зіпсовано втручанням міліції.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

долучаться дівчата – вони можуть зімітувати істерику з приводу затримання нареченого, наробити більшого галасу, та й міліціонери взагалі не люблять з ними зв'язуватись.

Не віддавайте своїх і «чоловікам у цивільному» – міліціонер, який охороняє громадський порядок, повинен бути у форменному одязі.

По-друге: коли і як правоохоронці мають право застосовувати спеціальні засоби – резинові кийки, наручники, сльозоточивий газ, водомети й навіть службових собак. Стаття 14 Закону України «Про міліцію» вказує, що всі ці атрибути демократії можуть використовуватись правоохоронцями в наступних випадках:

- для самозахисту від нападу та інших дій, що створюють загрозу їх життю або здоров'ю;

- для припинення масових безпорядків і групових порушень громадського порядку;

- для відбиття нападу на будівлі, приміщення, і транспортні засоби або їх звільнення в разі захоплення;

- для затримання і доставки в міліцію осіб, які вчинили правопорушення, якщо вони чинять опір працівникам міліції або якщо є підстави вважати, що вони можуть вчинити втечу чи завдати шкоди оточуючим або собі;

- для припинення масового захоплення землі та інших дій, що можуть призвести до зіткнення груп населення, а також діянь, які паралізують роботу транспорту, життєдіяльність населених пунктів, посягають на громадський спокій, життя і здоров'я людей;

- для припинення опору працівникові міліції та іншим особам, які виконують службові обов'язки по охороні громадського порядку і боротьбі зі злочинністю;

- для звільнення заручників.

Використання міліцією спеціальних засобів має свою специфіку і чіткі обмеження:

- забороняється бити гумовим кийком по голові, шиї, ключичній ділянці, животу, статевих органах;

- наручники повинні зніматися з рук кожні 2 години на 5-10 хвилин для поновлення кровообігу рук;

- при застосуванні сльозоточивих речовин, забороняється прицільна стрільба зарядами з речовиною по правопорушниках, розкидання й відстрілювання таких зарядів у натовп, повторне застосування їх в межах зони ураження в період дії сльозоточивих речовин;

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

– речовини сильної дії («Черемуха – 1», «Сирень», «Облако»), застосовуються тільки на відкритій місцевості;

– водомети застосовуються при температурі атмосферного повітря не нижче 0 градусів за Цельсієм;

– світло-шумові гранати застосовуються на відстані не ближче 2-х метрів від людини;

– патрони з гумовою кулею відстрілюються на відстані не ближче 40 метрів від людини й тільки по нижній частині ніг;

– у місцях з масовим перебуванням людей забороняється патрулювання зі службовими собаками без намордника, службовий собака повинен утримуватись на короткому повідку.

Про наміри використати спеціальні засоби міліція обов'язково повинна попередити. При зверненні до великої групи людей попередження повинно бути висловлено через підсилювачі звуку, і не менше як два рази з наданням часу, достатнього для реагування на нього.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Що робити, якщо вас затримали і доставили до райвідділу міліції?

Якщо вас затримали й доставили до райвідділу міліції, ви вправі самі обирати модель поведінки – від показового героїзму «жертви режиму» до здивованого невдоволення випадкового перехожого, який негадано опинився не в тому місці й не в той час (більш ефективно для звільнення). Але у будь-якому разі, перш за все, необхідно з'ясувати – скоєння якого порушення вам інкримінують. Завдяки багатій уяві правоохоронців, тут можливі різні варіанти – від звинувачень у порушенні порядку проведення мітингів до пошкодження плитки на Майдані.

Рішення щодо покарання за непокору законному розпорядженню або вимозі працівника міліції приймає тільки суд, і якщо пощастить з суддею – у вас є шанс не стати в'язнем сумління. У судовому засіданні ви можете наполягати на тому, що ви не тільки не чинили злісної непокори працівникам міліції та не вчиняли їм ніякого фізичного опору, а і взагалі, навіть не учасник мітингу – просто стояли і слухали промови, бо було цікаво. Повідомте, що співробітники міліції при затриманні не проінформували, яку статтю, пункт чи параграф законодавства ви порушували, просто перебуваючи у багатолюдному місці, зажадайте пояснень, чому із значної кількості людей міліціонери затримали саме вас. Вимагайте запрошення на засідання свідків з «групи спостереження», які будуть свідчити на вашу користь, та перегляду відзнятого ними відеоматеріалу з місця події. Висловіть думку про те, що ви, хоча і не є учасником акції, проте вважаєте, що вимоги міліціонерів припинити дозволене Конституцією мирне зібрання не можуть бути визнані законними. Наголошуйте, що в діях правоохоронців вбачаються ознаки вчинення кримінального злочину, відповідальність за який передбачається статтями Кримінального кодексу України – 371 «Завідомо незаконні затримання, привід або арешт» та 340 «Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій».

Як себе поводити, щоби не опинитись за ґратами – зрозуміло: доводьте, що ви не організатор заходу (протилежному твердженню доказ єдиний – ваше прізвище і підпис на листі-повідомленні органу влади про проведення мирного зібрання). Вимагайте обґрунтовано пояснити, в чому конкретно полягало скоєне вами порушення, яку статтю або пункт і якого законодавчого акту про мирні зібрання ви порушили.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Якщо вас, незважаючи на незаперечність ваших аргументів, таки визнають винним, вимагайте застосування мінімального покарання у вигляді штрафу, наполягаючи на тому, що ви затримані вперше і не можете бути визнані злісним правопорушником.

Якщо після затримання вам висувують звинувачення у порушенні Кримінального кодексу України – тут уже ваші справи гірші. Притягнення до кримінальної відповідальності – справа серйозна, а тому займатися вашим захистом повинен адвокат, який вміло використає вашу грамотну поведінку під час акції, наявність відеоматеріалів і свідків на користь захисту. Від вас вимагається тільки одне – не розклеюватись та повідомити правоохоронців, що ви потребуєте юридичної допомоги фахівця в області права, і без адвоката жодних пояснень давати не будете, тим більш – підписувати протоколи або інші документи.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?

Збираючись на акцію протесту, обов'язково візьміть із собою паспорт – у міліціонерів не буде підстав тримати вас у відділку під приводом необхідності встановлення особи. Студентський квиток брати не треба – знайдуть і напишуть повідомлення керівництву ВНЗ, виправдовуйтесь потім у деканаті, що ви не правопорушник, а людина з небайдужою громадянською позицією.

Також необхідно мати при собі мобільний телефон для фіксації можливих порушень і для власної безпеки. Намагайтесь уберегти його від вилучення – при затриманні міліціонери завжди намагаються відібрати телефон, хоча такі дії є порушенням закону, оскільки мобільний телефон не є знаряддям чи об'єктом правопорушення. Якщо бачите, що розвиток подій може стати непередбачуваним, вимкніть звукові сигнали і сховайте «мобільник» в одязі, за поясом або у шкарпетку – на місці затримання, серед натовпу розгніваних людей, правоохоронці навряд чи проведуть ретельний обшук, і завдяки цьому з'явиться шанс зателефонувати знайомим під час перевезення до райвідділу. Якщо пощастить, і у райвідділі «мобільник» також не знайдуть – ввічливо попросіть дозволу у міліціонерів піти у туалет, звідки можна спокійно надіслати СМС-повідомлення.

Не треба мати при собі коштовні речі або велику суму грошей – зайва спокуса для міліціонерів їх відібрати. Ну і, звісно ж, ніякої зброї.

Артем Захарченко

Дуже корисно мати при собі посвідчення журналіста. Воно вже багато років просто магічно діє на міліцію. Мені відомий лише один випадок, коли такий документ не врятував від затримання. Занадто вже зухвало поводився його власник. Але й тоді його вдалося швидко визволити завдяки головному редакторові, який зателефонував до відділку і підтвердив, що ця людина виконувала редакційне завдання.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Збираючись на акцію, розумно підберіть собі одяг: зручний, не новий (можливо доведеться сідати прямо на асфальт), взуття без підборів. Ви йдете не розважатись, а тому ніяких курток з капюшоном, шарфів, самов'язів і ланцюжків на шії, за які ас легко схопити й тягнути. Теж саме і з цих же причин стосується рюкзаків та заплічних сумок.

За порушення яких норм законодавства міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників масової акції?

Кодекс України про адміністративне правопорушення, стаття 185 «Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника міліції». Саме ця, улюблена для кожного правоохоронця стаття, найчастіше застосовується для покарання учасників акції громадської непокори. Чому? Все просто – вона надає можливість заарештувати людину на строк до 15 діб, а значить, ізолювати його і позбавити права одразу після затримання оскаржувати незаконні дії міліції. Для цього необхідна дрібничка – рапорти від двох правоохоронців, які засвідчать, що ви не виконували їх вимоги.

Стаття 185-1 «Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій». Стаття цікава, в першу чергу, тим, що сам порядок організації і проведення перерахованих видів мирних зібрань детально в жодному законодавчому документі не встановлений, а ось покарання за порушення невизначеного порядку існує. Важливо те, що за порушення цієї статті для рядового учасника акції передбачається лише штраф, адміністративний арешт до 15 діб застосовується тільки до організаторів акції або за повторне, вчинене протягом одного року, аналогічне порушення.

Іноді учасникам акції після затримання висувують звинувачення в порушенні Кримінального кодексу України. Тут у правоохоронців вибір також досить широкий, але найчастіше застосовуються статті 279 «Блокування транспортних комунікацій» та 293 «Групове порушення громадського порядку». Разом з тим, необхідно знати, що відповідно до статті 155 Кримінально-процесуального кодексу України, взяття під варту, як запобіжний захід, застосовується лише у справах про злочини, за які законом передбачається покарання у вигляді

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

позбавлення волі на строк понад три роки. Згадані вище статті 279 та 293 Кримінального кодексу України взагалі не передбачають покарання у вигляді позбавлення волі – лише штраф, арешт, виправні роботи та обмеження волі. Отож до розгляду справи в суді міліціонери не мають права брати вас під варту, а повинні відпустити додому.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

- Які дії правоохоронців є порушенням закону та як їх фіксувати?
- Як оформити заявку на акцію і як не дозволити її зірвати?
- Які бувають найпоширеніші питання від міліції?
- Коли і як правоохоронці мають право застосовувати фізичну силу/спеціальні засоби?
- Що робити, якщо тебе затримали і доставили до райвідділу міліції?
- Які документи необхідно мати при собі на громадській акції учасникам?
- За які правопорушення міліція найчастіше притягує до відповідальності учасників акції?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ПРИКЛАДИ УСПІШНИХ ТА ПРОВАЛЬНИХ АКЦІЙ

Остан Кривчук

Найуспішніший приклад ненасильницької боротьби – це боротьба журналістської спільноти проти Закону про наклеп 2012 року. Це був успіх і один з небагатьох успіхів.

Прикладів поразок сотні. З моїх особистих: пікети на ринку Калашнікова, який побив журналіста. Особливих наслідків у короткотермінових періодах це не мало, хоча це було теж своєрідним успіхом, бо його не включили в наступну раду і він програв свою мажоритарку в Києві.

Одна з великих трагедій – пікет 2006-2010 років проти затоплення Таргу. Це кампанія на Південному Бузі. Їх тепер затопили гідроакумуляуючі електростанції. Пікетували, ходили, протестували. Безнадійно.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Олександр Солонтей

Найуспішніші масштабні приклади в історії України – Студентська революція на граніті 1990 року та Помаранчева революція 2004 року.

Приклад провальної боротьби – акція «Україна без Кучми», під час якої частина учасників перейшла до бійок з міліціонерами, що охороняли Адміністрацію Президента.

На місцевому рівні відомо про сотні провальних пікетів і мітингів, але так само відомо про сотні успішних вуличних акцій, пікетів, мітингів, масових приходів людей в органи влади, маніфестацій тощо. У нас багатий досвід.

Історична довідка: У жовтні 1990 року в центрі Києва почалось студентське голодування, що переросло у Всеукраїнську революцію на граніті. Молодь виступила з протестом проти тоталітарної системи й перемогла. Цю акцію історики назвали однією з найпотужніших у часи боротьби за незалежність України. Організаторами студентських акцій спротиву були нинішній депутат Верховної Ради Олесь Доній та депутат Львівської міськради Маркіян Іващишин.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Історична довідка: Помаранчева революція – кампанія протестів, мітингів, пікетів, страйків і інших актів громадянської непокорі в Україні, організована й проведена прихильниками Віктора Ющенка, основного кандидата від опозиції на президентських виборах у листопаді-грудні 2004 року, після оголошення Центральною виборчою комісією попередніх результатів, згідно з якими переміг його суперник – Віктор Янукович. Акція почалася 22 листопада 2004 року, як реакція на масові фальсифікації, що вплинули на результат виборів.

Історична довідка: «Україна без Кучми» – кампанія протестів в Україні в 2000-2001 рр. організована політичною опозицією, спрямована переважно на відставку президента Леоніда Кучми.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Катерина Чепура

Успішна боротьба це, звичайно, Ганді. Провальною ненасильницька боротьба стає тільки тоді, коли починають порушувати її основні принципи. Зараз цим часом страждають опозиційні сили в Україні дозволяючи собі в межах начебто ненасильницького спротиву застосовувати насильницькі дії.

Історична довідка: Махатма Ганді (1869-1948) – один із керівників та ідеологів національно-визвольних рухів Індії. Його філософія ненасилля вплинула на національні та міжнародні рухи прихильників мирних змін. У боротьбі за незалежність Індії Ганді використовував лише методи ненасильницького опору.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Артем Захарченко

Дуже успішними були шахтарські забастовки 1990-го року, які, разом з «Революцією на граніті», натисли на уряд УРСР.

Ще один приклад вдалого протесту – «Ковбасна революція» у Чернігові. Вона була дуже стихійною, тому досягти якихось результатів не могла, але розхитала суспільство.

Історична довідка: Різдвяної ночі з 6 на 7 січня 1990 року в Чернігові відбулася подія, яка струсувала чи не усю Радянську імперію.

Усе почалося з автотранспортної пригоди на розі вулиць Рокосовського і Доценка десь після 19-ї години вечора. Тоді облвиконкомівська «Волга» зіткнулася з приватними «Жигулями». І пішло-поїхало... З багажника «Волги» викулькнула копчена ковбаса, окорок та інші делікатеси (як з'ясувалося, вони й сьогодні такими залишаються для більшості українців!) радянських часів, які на той час для більшості простих радянських людей були справжнім дивом.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Більшість товарів повсякденного попиту купували тоді за талонами або їх «викидали» у черги на «великі» свята. У той час тільки комуністична партійно-радянська еліта мала більш-менш безпосередній доступ до цих дефіцитів.

Тож обурені чернігівці спочатку влаштували несанкціонований мітинг, використавши для цього начальницьку «Волгу» як трибуну. Потім потягли її до будинку першого секретаря обкому комуністичної партії. Спроба міліцейського спецназу зупинити обурений люд у районі П'яти кутів, біля Деснянського райкому компартії тільки розпалила протестуючих. Стихійний марш протесту вщух далеко за північ лише на Красній площі, куди протестуючі притягли вже понівечений автомобіль.

Далі були багатотисячні мітинги трудящих міста, зібрання трудових колективів, резолюції партійних організацій підприємств з вимогою відставки бюро обкому й міськкому Компартії та перших осіб обласної влади.

І, як наслідок, у відставку пішли перші особи області і міста, а з Москви прибув на місце Л. Палажченка (першого секретаря обкому) інший компартійний чиновник – В. Лісовенко. Ці події, мабуть, з легкої руки автора гасла «Хто з'їв моє м'ясо?» отримали назву «ковбасна революція».

Артем Захарченко

Такий самий результат - підвищення «градусу» протестних настроїв - був і у «Тостинній республіки» 2012 року в Києві. Тіх, хто протестував проти реконструкції «Тостинного двору», зрештою, подолали, але вони стали символом і привернули значну увагу суспільства.

Провальними стали події 9 березня під час акції «Україна без Кучми». Це яскравий приклад того, чому не можна застосовувати силу для боротьби з режимом.

Середньою за провальністю була акція під Українським домом влітку 2012 року. Ми тоді не досягли мети, більше того, нас використовували політики, ми це розуміли і нічого не могли зробити. Всі ми, хто зібрався під Українським домом знали, що паралельно з мовним законом було прийнято кілька «дерибанних» законів, які би ми мали, за замислом ПР, просто не помітили на тлі мовної теми. Але ми їх помітили – про них кілька разів сказали з трибуни депутати, мовляв, це доказ ницості влади. Але якщо взагалі не протестувати, то це було би просто поразкою.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

ПРО ЕКСПЕРТІВ

Остап Кривдик

Журналіст, політичний аналітик, активіст.

Редактор програм («Документ» на 1+1, «Відкрита зона» на 5 каналі, Інтер), політичний консультант (УНП, Наша Україна, НРУ), піар-менеджер (Програма ЄС з підтримки вугільного сектору України), локальний продюсер (канали ARTE, RSI, AlJazeera English).

Громадська діяльність: Комітет «За правду», керівник осередку філософського факультету (2001); громадська кампанія «Пора», керівник креативного відділу (2004); молодіжний центр «Капонір», співкоординатор; Київська Незалежна медіапрофспілка, член Комітету КНМП (2007-2008, 2009-дотепер).

Олександр Солонтай

Експерт, керівник програми практичної політики Інституту Політичної Освіти, громадський діяч.

В 2002-2010 рр. обирався депутатом Ужгородської міської та Закарпатської обласної рад.

В 1996-2012 рр. був активним учасником молодіжного руху, у 2002-2004 роках очолював ВМГО «Фундація регіональних ініціатив» в Ужгороді, на Закарпатті, а пізніше на всеукраїнському рівні.

Переїхав в Київ. В 2007-2012 рр. реалізував проект «МОЛОДІЖНА ВАРТА: молодь за вами спостерігає!», в результаті чого було прийнято понад 20 нормативно-правових актів Верховною Радою, Президентом та Кабінетом Міністрів.

З 2007 року працює в Інституті Політичної Освіти. Постійно займається освітньою діяльністю. 2013 року виступив одним з ініціаторів об'єднання «Сила людей».

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького опору?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького опору?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Отар Довженко

Журналіст, медіа експерт, викладач кафедри журналістики УКУ.

У 2001-2005 роках – головний редактор літературного сайту «Літклуб».

З 2006 року працює заступником шеф-редактора проекту «Телекритика». Упорядник збірки матеріалів «„Джинсова“ свобода: Роль медіа у парламетській виборчій кампанії – 2006».

Публікується в різних українських виданнях, пише переважно про ЗМІ та їх взаємодії з суспільством.

Тарас Ратушний

Журналіст, громадський активіст.

Координатор і прес-аташе «Маршу свободи» за реформування державної політики стосовно алкоголю, тютюну та інших наркотиків.

Закінчив філологічний факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. 12 років у телевізійній журналістиці. Працював на СТБ, НТН, Новому каналі. Проводить соціальні розслідування.

Катерина Чепура

Театральний режисер, громадський діяч.

Катерина Чепура займається громадською діяльністю з 17 років. З 2004 року була активісткою Чорної Пори, згодом Альянсу «Майдан».

З 2010 року є постійною активісткою київського осередку Громадянського руху «Відсіч».

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Павло Зуб'юк

Громадський активіст, публіцист, фотограф.

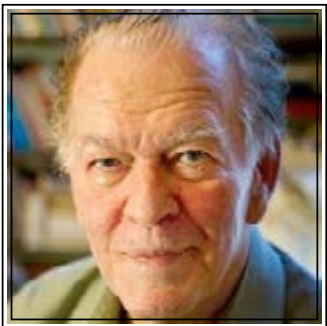
Географ за освітою, зараз працює у політичній сфері. Документував свідчення очевидців Голодомору та вояків УПА. Планує такі самі дослідження витоків українсько-польської ворожнечі на Сході Польщі та Волині. Займається соціальною рекламою, що закликає молодь бути дієвою в громадському житті. Член Незалежної медіа-профспілки України, журналіст електронних ЗМІ.

Артем Захарченко

Письменник, журналіст.

Викладає в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Автор трьох прозових книжок: «Легенди» (2002, Київ, «Гранослов»), «Чумацька траса» (2007, Київ, «Факт»), «Революція гаджетів» (2013, Київ, «Зелений пес»). Організатор багатьох концептуальних літературних і літературно-медійних акцій. Рядовий учасник багатьох акцій протесту.

Джин Шарп

Професор політології, автор робіт про ненасильницьке протистояння.

Є засновником Інституту Альберта Ейнштейна, невідприємницької організації, що вивчає та сприяє використанню ненасильницького протистояння у конфліктах по всьому світу.

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів

Зображення були взяті з таких Інтернет-ресурсів:

Обкладинка: <http://hr-activists.net>
Ст. 4: <http://sphotos-a.xx.fbcdn.net>
Ст. 8: <http://svobodaslova.in.ua>
Ст. 9: <http://www.ledilid.com>
Ст. 11: <http://tvi.ua>
Ст. 15: <http://www.kyiv-region-nu.com.ua>
Ст. 17, 38: <http://gdb.rferl.org>
Ст. 20: <http://i.lb.ua>
Ст. 23: <http://farm9.staticflickr.com>
Ст. 26, 28: <http://texty.org.ua>
Ст. 32: <http://www.volyninform.com>
Ст. 34: <http://kharkov.comments.ua>
Ст. 37: <http://rus.for-ua.com>
Ст. 39: <http://image.zn.ua>
Ст. 41: <https://media.news.pn>
Ст. 42: <http://cs315226.vk.me>
Ст. 49: <http://nbnews.com.ua>
Ст. 51: <http://urr.org.ua>
Ст. 54: <http://mnk.org.ua>
Ст. 55: <http://chernivtsi.comments.ua>
Ст. 56: <http://ltdaily.info>
Ст. 57: <http://image.tsn.ua>
Ст. 59: <http://despravda.com>

На початок

Що треба знати про громадську активність?

Як організувати акцію ненасильницького спротиву?

Як успішно провести інформаційну кампанію?

Як поводитись під час ненасильницького спротиву?

Як захистити себе та свої права?

Приклади успішних та провальних акцій

Про експертів